

Spațiile expoziționale ale participării României la Bienala de la Veneția

A. Prezentarea spațiilor expoziționale

PAVILIONUL ROMÂNIEI din Giardini della Biennale

România este una dintre 31 țări care dispun de un pavilion național propriu aflat în polul central al evenimentului, Giardini della Biennale.

Pavilionul României a fost construit în 1938 și face parte dintr-un ansamblu cu spații similare, găzduind pavilioanele Serbiei, Egiptului, Poloniei, și un spațiu expozițional central al orașului Veneția. Poziționarea în Giardini della Biennale se face de-a lungul Canalului Bienalei, separarea față de apă realizându-se printr-un amplu spațiu verde, amenajat cu locuri de repaus și de expunere în aer liber, folosit în anumite ediții pentru expoziția centrală.

Structura spațială inițială a Pavilionului era formată din trei săli amplasate simetric, marcate de decupaje ample spre luminatorul care acoperă aproape integral Pavilionul. După primii 24 de ani de existență, clădirea și-a pierdut configurația spațială originală, cele trei săli fiind unite în 1962 într-o unică sală.

Pavilionul este realizat din zidărie de cărămidă portantă, planșee de beton și un luminator realizat din structură ușoară, acoperit cu policarbonat celular (2011). Cota de călcare în Pavilion este la cca. 1,20 m față de grădina din fața Pavilionul.

Accesul se face prin intermediul unor trepte generoase care deservește și terasele exterioare din stânga și din dreapta intrării în Pavilion. Terasa din stânga intrării face legătura cu Pavilionul Poloniei, în zona căruia se află și o rampă care facilitează accesul persoanelor cu handicap locomotor. Terasa din dreapta intrării este folosită în mod exclusiv de Pavilionul României. Pe aceste terase se pot amplasa exponate, mobilier exterior pentru custozi, se pot organiza conferințele de presă și catering-ul. Finisajul teraselor este din dale de cărămidă.

Intrarea în Pavilionul României se face prin două uși de lemn glisante, care, de regulă, sunt deschise pe durata orelor de vizitare a expoziției. Accesul în spațiul expozițional propriu-zis se realizează printr-un hol flancat de două nișe semi-circulare, amplasate simetric.

Spațiul expozițional, de formă rectangulară cu colțuri teșite, este acoperit de un luminator, sub care este suspendat un sistem de boltire, tip tavan fals, care face parte din structura originală a clădirii, realizat pe structură de lemn și finisat cu tencuială aplicată pe trestie. De-a lungul luminatorului, la baza acestuia, sunt amplasate grile de ventilație naturală. Deasupra grilelor de ventilație, poziționate în plan vertical, sub luminatorul propriu-zis de policarbonat, în 2015 a fost montată o pânză specială de culoare gri deschis, care permite trecerea luminii naturale și oferă un aspect unitar al luminatorului. Toată structura luminatorului, inclusiv grinzile principale de beton și grilele de ventilație, sunt de culoare gri.

Pardoseala originală a Pavilionului este finisată cu mozaic venețian, care a fost restaurat în 2015. Plăcile de mozaic sunt montate pe o placă de beton, sprijinită pe grinzi transversale de beton, sub placă existând un spațiu liber până la cota grădinii (cca. 90 cm), care permite ventilarea perimetrală a pereților pentru evitarea umezelii excesive.

Pereții perimetrali au fost restaurați în anul 2015, iar cu această ocazie a fost realizat și un sistem de perete ventilat natural care asigură controlul umidității al suprafețelor de expunere. Pereții de cărămidă au fost dublați la o distanță de 10 cm de un perete cu structură ușoară, realizat din aluminiu, placat cu plăci OSB și gips carton. La baza peretelui, respectiv la partea superioară a acestuia, există fante de ventilare, care permit o circulație permanentă a aerului între peretele structural de cărămidă și peretele ușor de închidere.

Instalațiile electrice au fost restaurate în anul 2015, oferind multiple puncte de alimentare cu curent electric. Pavilionul nu dispune de un sistem propriu de iluminat, dar în zona luminatorului există posibilitatea de conectare la curent electric pentru instalarea unui sistem de iluminat artificial.

Pavilionul nu dispune de instalații de alimentare cu apă și canalizare, de instalații de securitate și de rețea de internet.

Pavilionul este echipat cu o schelă demontabilă, scară, un frigider de dimensiuni mici

Din considerente de evacuare în caz de incendiu, Pavilionul este echipat cu extincatoare, care vor fi amplasate conform normelor în vigoare, și de o ușă secundară de evacuare, în zona din spate a Pavilionului. Poarta principală de acces în Pavilion se închide din interior, astfel accesul custozilor în Pavilion se face prin această ușă secundară. Se interzice folosirea acestui acces de alte persoane decât cele autorizate pentru supravegherea expoziției.

NOUA GALERIE a Institutului Român de Cultură și Cercetare Umanistică de la Veneția

Noua Galerie se află la parterul clădirii Institutului Român de Cultură și Cercetare Umanistică de la Veneția, amplasată pe axa pietonală principală din Veneția, care face legătura dintre terminalul auto/gară și obiectivele turistice cele mai renumite ale Veneției: Podul Rialto și Piazza San Marco. Clădirea Institutului (și implicit Galeria) a fost construită la sfârșitul secolului al XVI-lea, ajungând în proprietatea Statului român în anii '30. După cei aproape 40 de ani de abandon, clădirea Institutului a fost restaurată în perioada 1988-1992, iar cu această ocazie s-a recuperat și spațiul Galeriei, fiind pus în folosință în actuala formulă (2007). Spațiul Galeriei este alcătuit dintr-o sală de expunere și un depozit (utilizabil și ca spațiu de expunere). Ușa din sticlă și cele 5 vitrine oferă o vizibilitate ridicată spațiului expozițional, creând, de asemenea, o legătură cu Strada Nuova unde se află Galeria.

Din punct de vedere structural, Galeria prezintă pereți din cărămidă, cu unele elemente portante din piatră de Istria (sortiment de marmură locală), planșeul fiind realizat din grinzi de lemn aparente, vopsite în alb. Pardoseala este finisată cu gresie, ulterior acoperită cu șapă de ciment, peste care s-a adăugat, ca strat final de uzură, un linoleum gri. Pereții sunt acoperiți cu acqua-panel (foi de gips-carton rezistente la apă) până la înălțimea de 1m și gips-carton standard de la 1m până la cota superioară de 2 m.

B. Cerințe specifice privind amenajarea expozițiilor

PAVILIONUL ROMÂNIEI din Giardini della Biennale – Cerințe speciale de amenajare

Conceptul și amenajarea expoziției din Pavilionul României trebuie să țină cont de parametrii clădirii și de limitările pe care acești parametri le impun. Arhitectura expoziției nu poate să afecteze pereții perimetrali, structura sau finisajul acestora. Se permit lucrări de zugrăvire sau acoperire a pereților cu materiale ușoare, cu condiția ca la finalul expoziției pereții să fie readuși la forma și culoarea lor originală. Modul de fixare al lucrărilor expuse va ține cont de structura dublă a pereților și de capacitatea portantă a acestora.

În cazul în care conceptul expozițional și cel arhitectural propun acoperirea pardoselii originale de mozaic venețian, se vor permite acoperiri integrale sau parțiale doar cu materiale care nu necesită fixare mecanică și după îndepărtarea cărora pardoseala originală va avea forma și finisajul inițial. Nu se admite prinderea mecanică de pardoseală a lucrărilor expuse sau a pereților de compartimentare, în cazul în care există asemenea pereți ușori. Nu se admit găuri sau alte modificări în pardoseală ori în planșeul de beton.

Se va ține cont de capacitatea portantă redusă a luminatorului și a structurii ușoare de boltire în cazul tuturor elementelor care se vor suspenda de acestea (sistem de iluminat, exponate, panouri de compartimentare etc.)

În funcție de natura expoziției și a lucrărilor expuse, se recomandă realizarea unui sistem de iluminat artificial.

În vederea unei ventilații naturale permanente obligatorii impuse de gradul de umiditate ridicat din atmosferă, se interzice obturarea chiar și parțială a grilelor de ventilație sau închiderea porții principale de acces în Pavilion.

În cazul în care se dorește obturarea luminii naturale, se vor adopta soluții ușoare, aplicate pe policarbonat, preferabil din exterior, fără să se afecteze pânza specială întinsă sub aceasta.

În cazul în care se propune schimbarea culorii gri din zona luminatorului, la finalul expoziției se vor readuce toate elementele la culoarea inițială.

În cadrul Pavilionului, va fi necesară rezolvarea obligatorie a modului de depozitare a unor obiecte de uz curent precum: schelă demontabilă, scară, frigider, unelte de întreținere a expoziției, pliante și cataloage etc.

Proiectul va propune, de asemenea, soluții pentru prezentarea și stocarea publicațiilor, broșurilor și pliantelor puse la dispoziția vizitatorilor.

Amenajarea expoziției va conține obligatoriu un text explicativ, afișat vizibil, în limba engleză (la care se pot adăuga limba română și/sau italiană), conținând titlul, autorii și conceptul expozițional.

Amenajarea expoziției și amplasarea lucrărilor vor permite accesul permanent către ușa de evacuare în caz de incendiu, care va fi semnalizată corespunzător.

NOUA GALERIE a Institutului Român de Cultură și Cercetare Umanistică de la Veneția – Cerințe speciale de amenajare

Intervențiile în vederea instalării exponatelor nu trebuie să afecteze grinzile clădirii (care sunt elemente portante) și, din punct de vedere constructiv, nici zonele realizate din piatră de Istria și cărămidă. Proiectele trebuie să prevadă propriul sistem de iluminat. În galerie există un set de lumini de tip tub fluorescent (neon) care se poate utiliza la nevoie.

Galeria este supusă riscului de inundații (fenomenul tipic numit "acqua alta"). De regulă, Galeria este inundată la o cotă a mării superioară nivelului de 125 cm. "Acqua alta" este un fenomen care nu poate fi prevăzut, fiind cauzat de înălțimea normală a mării combinată cu direcția vântului (SSE - Scirocco) și de precipitații. Deoarece cota de călcare din Galerie se află cu câțiva centimetri sub cota străzii, în Galerie există o gură de canal prin care apa se evacuează din încăpere. Din aceste considerente, toate materialele utilizate în Galerie, pe durata expozițiilor, trebuie să fie rezistente la apă sau ușor de ridicat de la nivelul solului până la o înălțime de circa 50 cm. Amintim, de asemenea, că durata inundațiilor nu depășește câteva ore, în Veneția existând metode de avertizare sonoră a eventualelor astfel de fenomene.